

XLIII. mezinárodní konference archeologie středověku

Ve dnech 12.–16. září 2012 se v Modré u Bratislavy konala XLIII. mezinárodní konference archeologie středověku, pořádaná Archeologickým ústavem SAV v Nitře a Univerzitou Komenského v Bratislavě. Hlavním tématem konference bylo „Mesto v stredoveku a jeho zázemie“, zazněly ale i příspěvky o vesnickém osídlení raného i vrcholného středověku, raně středověkých hradistič, hradech, sakrální architektuře i o hmotné kultuře středověku.

Konference se účastnilo sto dva odborníků, jako tradičně mezi nimi byli kromě archeologů i zástupci dalších historických a přírodních věd i technických oborů. Bylo předneseno šedesát dva referátů a prezentováno dvacet jedna příspěvků v panelové diskuzi.

Po slavnostních úvodních projevech následovaly hlavní referáty, nejprve prof. PhDr. Z. Měřinského, CSc., o prvotních městských formacích ve slovanském světě se zřetelem k Velké Moravě, pak PhDr. P. Bednára, CSc., o stavu a perspektivách výzkumu středověkých měst na Slovensku, k přehledovým referátům lze zařadit i příspěvek prof. PhDr. T. Durdíka, DrSc., o opevněných hradních městečkách v Čechách. Hlavní náplň programu představovaly příspěvky o výzkumu jednotlivých měst, z nichž jmenujeme alespoň referát Mgr. L. Čapka o zázemí města České Budějovice, příspěvek D. Merty, Mgr. M. Pešky a Mgr. L. Sedláčkové o možnostech a limitech archeologie na příkladu výzkumu domovního bloku Velký Špalíček v Brně a vystoupení Mgr. Z. Schenka o středověkém osídlení Přerova. Z příspěvků věnujících se fortifikacím vzbudily diskuzi referáty doc. Ing. PhDr. M. Plačka o opevnění města Rhotu a PhDr. E. Fottové o interpretaci panských sídel v zaniklých vsích Dolná Figa a Dolný Poltár. Vesnickému osídlení se věnovaly mimo jiné referáty PhDr. M. Hanuliaka, DrSc., a PhDr. I. Kuzmy o vrcholně středověké osadě v Mužle-Čenkove, Bc. M. Beránka o zaniklé vsi Hol v Klánovickém lese, s dějinami osídlení Svätého Jura pak seznámil přítomné PhDr. J. Vavák. Z bloku věnovaného hmotné kultuře zaujal například referát o kamenolomech a kamenářské výrobě na středním Slovensku od doc. RNDr. D. Pivka, PhD., dále sdělení věnovaná dřevěným artefaktům z hradu ve Veselí nad Moravou od Mgr. M. Dejmalá a Bc. A. Hocha a z Jihlavy od Bc. Š. Kochana.

V programu konference byly i společenské večery a exkurze, která se konala ve středu 15. září a jejím cílem byl Svätý Jur (raně středověké hradistič v Neštichu a gotický kostel sv. Juraja) a Bratislava (Stará radnice, Apponyiho palác a Bratislavský hrad).

XLIII. konference archeologie středověku přinesla množství příspěvků a informací o výzkumu středověku i bohatou diskuzi. Jako zajímavý a kladný jev z hlediska studia středověkých měst lze hodnotit větší počet souhrnných článků o výzkumu menších, zejména slovenských, městských lokalit.

Stanislav Vohryzek

Dušan Cendelín–Pavel Bolina–Dušan Adam: **Jevičko na cestě z Prahy do Olomouce v období raného středověku**. Jevičko 2010, 86 stran, 56 map a fotografií v textu, náklad 500 ks.

Od vydání prvních článků Hermenegilda Jirečka o středověkých komunikacích ve východních Čechách uplynulo více než sto padesát let (Jireček 1856; 1856a; 1856–1857). Bibliografie časopiseckých a knižních statí věnovaných této otázce je rozsáhlá a přibývají další tituly.

Recenzovaná publikace navazuje na autory dříve zveřejněné práce. Pavel Bolina v souvislosti s řešením otázky historické dopravní trasy z Olomouce do Prahy otiskl pojednání, v němž se pokusil určit místo přepadení biskupa Jindřicha Zdíka v roce 1145 (Bolina 2003). Problematikou této cesty se zabýval také v článku o hradě Svojanovu jako domnělém centru úsobrné provincie (Bolina 2005) a společně s Pavlem Šlézarem komentoval průběh středověké veřejné silnice z Jevička do Konice (Bolina–Šlězár 2006). Dušan Cendelín zase lokalizoval historickými prameny někde poblíž Litomyšle zaznamenanou a do té doby nenalezenou zemskou bránu a současně stanovil směr staré cesty z Hradce nad Svitavou k Tržku u Litomyšle (Cendelín 2005).

Snahou autorů knihy bylo určit průběh raně středověké komunikace vedoucí od Litomyšle do města Konice, s předpokládanými dálkovými cíli v Praze a Olomouci (s. 4). Pro její datování ale neuvodili žádné doklady. Vedle relikvů cest nalezených v terénu, časově nezařaditelných, hledali podporu v archivních pramenech 12.–13. století, tedy nikoliv z raného středověku.